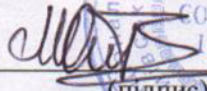

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет соціології і права**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету соціології і права
(назва інституту/факультету)

_____ **А.А.Мельниченко**
(підпис) (ініціали, прізвище)
“ ” 2016 р.

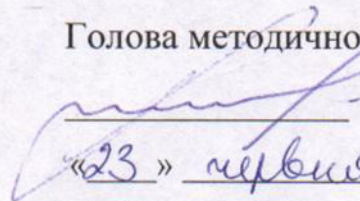
ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЯВИЩ

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки аспірантів
за спеціальністю 053 Психологія**

Ухвалено методичною комісією
факультету соціології і права

Протокол від «23» червня 2016 р. № 2

Голова методичної комісії

_____ **К.Л. Попов**
«23» червня 2016 р.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Д. психол.н., професор
Ложкін Георгій Володимирович
Д. психол.н., професор
Воляннюк Наталія Юріївна

(підпис)
Воляннюк
(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри психології і педагогіки
Протокол від «22» червня 2016 року № 14

Завідувач кафедри
Воляннюк
(підпис) Воляннюк Н.Ю.

«22» 06 2016 р.

Вступ

Програму навчальної дисципліни «Психологія соціальних явищ» складено відповідно до освітньо-наукової програми підготовки аспірантів НТУУ «КПІ» зі спеціальності 053 «Психологія».

Предмет навчальної дисципліни – підготовка випускника аспірантури до науково-педагогічної діяльності, який здатний орієнтуватися у соціально-психологічних явищах суспільного життя, професійно інтерпретувати процеси, проблеми, явища співрозмірних суспільству у цілому, аналізувати психологічні передумови виникнення негативних психологічних проявів у поведінці людей..

Міждисциплінарні зв'язки: психологія, конфліктологія, філософія..

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни є формування в аспірантів:

- здатності застосування базових науково-теоретичних знань для рішення теоретичних та практичних задач у науково-педагогічній діяльності;
- здатності контролювати свої емоції та почуття в ситуаціях морально-психологічної невизначеності;
- здатності протистояти соціально-психологічній агресивності та корупції;
- здатність аналізувати психологічні умови ефективної інноваційної діяльності;
- здатність аналізувати соціально-психологічні явища в об'ємі своїх повноважень.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знати:

- предмет, цілі та завдання курсу;
- індекси соціально-психологічного стану суспільства;
- особливості поведінки людей у кризових ситуаціях;
- соціально-психологічні аспекти розвитку сучасного суспільства;
- психологічні фактори корупції;
- психологічні прояви соціальної нерівності;
- соціально-психологічні передумови модернізації;
- причини та джерела агресивності;
- психологічні аспекти конкурентоспроможності;
- розуміння та види соціально-психологічного простору;
- психологічні передумови та наслідки терактів;
- специфіку психологічного насилля та терористичної загрози.

уміти:

- аналізувати соціально-психологічні явища у суспільстві;
- виокремлювати психологічні бар'єри впровадження інновацій;
- аналізувати психологічні передумови корупції та бюрократизму;
- пояснювати психологічні джерела ірраціоналізації масової свідомості, розповсюдження пара науки та попнауки;
- використовувати у науково-педагогічній практиці прогресивні досягнення наукової психологічної думки;
- володіти активними прийомами управління дискусією.

мати уявлення про:

- психологічний смисл соціально-психологічних явищ у сучасному суспільстві;
- психологічно необхідні заходи із забезпечення сприятливого психологічного клімату при різноманітних нововведеннях;
- використання можливості психологічної науки у протидії з корупцією;
- купірування переживань насилля та терористичної загрози;
- класифікацію травматичних стресорів по механізмам психологічного впливу.

2. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

Рекомендований розподіл навчального часу

Форма навчання	Всього	Розподіл навчального часу за видами занять				Атестація
	Кредитів	Годин	Лекції	Семінарські заняття	СРС	
Денна	5	150	36	18	96	екзамен
Заочна	5	150	6	4	140	екзамен

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Психологічна культура сучасного суспільства.

Мораль та моральність як основа життєдіяльності суспільства. Працелюбство як системостворююча якість особистості. Професійна самосвідомість психолога.

Тема 2. Соціально-психологічні передумови модернізації та інновацій.

Психологічні фактори модернізації. Психологічні складові інноваційної сфери. Бар'єри інновацій. Творчий потенціал суспільства. Психологія інноваційної активності.

Тема 3. Психологія довіри та недовіри у різноманітних сферах життєдіяльності людини.

Розуміння феноменів довіри та недовіри. Соціально-психологічні функції довіри та недовіри. Довіра як компонент психологічної дистанції. Психологія довіри в організації. Довіра та безпека особистості.

Тема 4. Психологія міжгрупових відносин.

Історія питання: етноцентризм, соціальна ідентичність, міжгрупова ворожість. Теорії соціальної ідентичності Г. Теджерела та Дж. Тернера. Процеси між групою диференціації та інтеграції.

Тема 5. Психологія масових психічних явищ.

Психологічні явища у великих соціальних групах. Психологія натовпу: ознаки, типологія та критерії виділення. Психологія чуток та паніки.

Тема 6. Психологічні прояви соціальної нерівності.

Психологічні теорії справедливості. Наслідки несправедливості та надлишкової нерівності. Шляхи скорочення нерівності та несправедливості.

Тема 7. Психологічні фактори корупції.

Корупція як психологічна проблема. Перешкоди при боротьбі із корупцією. Можливості психологічної науки та практики у протистоянні корупції.

Тема 8. Соціально-психологічні аспекти тероризму.

Психологічний підхід до вивчення тероризму. Внутрішньо групові процеси у терористичних організаціях. Рольова структура та вторинна соціалізація у групах терору. Механізми самовиправдання теракту.

Тема 9. Психологія конфлікту: теоретичні та прикладні аспекти.

Дослідження конфліктів: основні положення, функції, дефініції та типологія. Конфлікти в організаціях. Управління або врегулювання конфліктів. Посередництво у конфліктній взаємодії.

Тема 10. Агресивність як психологічна проблема.

Теорії агресивності. Зростання агресивності. Причини агресивної поведінки. Шляхи зниження агресивності.

Тема 11. Психологія брехні та обману.

Маніпуляції та шахрайство. Тактики міжособистісного впливу. Комунікативні ресурси адаптації особистості до жертви обману. Можливості та обмеження підпорогового (сублімінального) впливу на психіку людини.

Тема 12. Соціальна психологія мистецтва.

Мистецтво як соціально-психологічне явище. Особливості групової художньої діяльності. Соціально-психологічний вплив мистецтва: катарсис та антикатарсис; функції та дисфункції.

Тема 13. Спорт як соціально-психологічне явище.

Психологія суперництва, поведінкової установки, видовища. Змагальна активність спортсмена. Змагання як процес: суб'єктивні та об'єктивні ситуації, реакції та наслідки. Психологічний, соціальний та педагогічний ефект спортивного досягнення.

4. Рекомендована тематика практичних (семінарських) занять

Основні завдання циклу практичних (семінарських) занять: аналізувати психологічні особливості соціальних явищ, їх зміст та функції; визначати психологію людини та зміни її поведінки; структурувати психологічне знання про соціальні явища; виробляти навички інтерпретації подій, які відбуваються у соціумі.

Практичне (семінарське) заняття 1

Тема: Професійна самосвідомість психолога.

Практичне (семінарське) заняття 2

Тема: Функції довіри та недовіри у повсякденному спілкуванні.

Практичне (семінарське) заняття 3

Тема: Процеси міжгрупової диференціації та інтеграції.

Практичне (семінарське) заняття 4.

Тема: Психологія натовпу, чуток та паніки.

Практичне (семінарське) заняття 5.

Тема: Психологічні бар'єри боротьби з корупцією.

Практичне (семінарське) заняття 6.

Тема: Психологічні аспекти тероризму.

Практичне (семінарське) заняття 7.

Тема: Посередництво у конфліктній взаємодії.

Практичне (семінарське) заняття 8.

Тема: Психологія шахрайства, обману та брехні.

Практичне (семінарське) заняття 9.

Тема: Соціально-психологічні функції спорту у суспільстві.

5. Рекомендовані індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Психологія соціальних явищ» є складовою частиною навчального курсу. Основною метою індивідуального завдання є поглиблення знань аспірантів із зазначеної дисципліни. В процесі виконання індивідуального завдання аспіранти готують, озвучують та обговорюють підготовлені реферати за наведеними темами.

Приблизна тематика рефератів:

1. Мораль та моральність як основа життєдіяльності суспільства.
2. Професійна самосвідомість психолога-професіонала
3. Психологія інноваційної поведінки суб'єкта.
4. Перешкоди інноваційної активності.
5. Довіра та безпека особистості.
6. Компоненти довіри у міжособистісній взаємодії.
7. Групова диференціація та інтеграція.
8. Групова ворожість.
9. Психологія натовпу. Стратегії поведінки.
10. Психологічні теорії справедливості.
11. Корупція як психологічна проблема.
12. Механізми самовиправдання теракту.
13. Загроза у концепції безпеки особистості..
14. Психологічний аналіз прийомів шахраїв та обману.
15. Соціально-психологічний вплив різноманітних жанрів мистецтва.

6. Рекомендована література

1. Бондаренко А.Ф. Язык, культура, психотерапия.-. К.: Кафедра, 2012. – 416 с.
2. Волянюк Н.Ю. Внешние и внутренние предпосылки формирования циничности в педагогической профессии / Личность профессионала в современном мире. М.: Изд-во. ИП РАН, 2013. – С. 776-786.

3. Воляннюк Н.Ю. Интегративные процессы регуляции деятельности / Н.Ю. Воляннюк, Г.В. Ложкин. Весник НТУУ «КПІ» Філософія. Психологія. Педагогіка, 2015, № 3
4. Купрейченко А.Б. Психология доверия и недоверия. / А.Б. Куприйченко. - М.: ИП РАН, 2008. - 571 с.
5. Ложкін Г.В. Психологія спорту. / Г.В. Ложкин. - К.: Освіта України, 2012. – 487 с.
6. Ложкін Г.В., Воляннюк Н.Ю., Солтик О.О. Психологія праці. / Н. Ю. Воляннюк, О.О. Солтик. - Хмельницький: ХНУ, 2013. – 191 с.
7. Максименко С.Д. Генезис существования личности. / С.Д. Максименко. - К.: Изд. ООО. «КММ», 2006. – 240 с.
8. Психологическое воздействие. – М.: Изд-во «ИП РАН», 2012. – 368 с.
9. Современные проблемы психологии управления. М.: Из-во «ИП РАН», 2002. – 416 с.
10. Тарабрина Н.В. Террористическая угроза. / Н.В. Тарабрина, Ю.В. Быховец. - М.: ИП РАН, 2014. – 154 с Психологическое здоровье личности и духовно-нравственные проблемы современного общества. М.: ИП РАН, 2014. – 318 с.
11. Юревич А.В. Методология и социология психологии. М.: Из-во «ИП РАН», 2010. – 272 с.

7. Засоби діагностики успішності навчання

Практично-орієнтовні завдання; ситуаційні завдання; екзаменаційні білети.

8. Методичні рекомендації

Робочу програму доцільно скласти відповідно до навчальної програми дисципліни «Психологія соціальних явищ».